

Felaketên Dewletê: Li ser Erdhejên Tirkiye û Sûriyê

CrimethInc.

16.03.2023

Piştî heftiyek li ser erdheja bêqam ya 6ê reşemeha sala 2023 derbasbûyî, diyare ji hemû gelên Turkiyê re ku dewleta Turk dewleteke xemnexwer e. Xemnexweriya tevdîrên sereke bo kontrolkirina bobelatê, bo danîna kod û rêznameyan, û çavdêriya qanûndar û kargêrî; xemnexweriya hevvelatî, penaber, karker, û zarokên ku hîn li bin kuç û kaviên erdhejê ve mayî ne; xemnexweriya binsaziya bevverabûna tengaviyê, xemnexweriya mafê jiyaneke aram û bi rûmet.

Her kes zanê ev ne bobelateke xwezayî ye, lê pa destdiristker e jî, destên siyasî. Bi seranserî van bîst salên dawîn de, gelên Turkiyê spartekên sozên avakirina malên bergir li ber erdhejan, lezrabûna jêhatî, û berdestiyên rêgiriya bobelatan. Li 48 se'etên pêşî de piştî erdhejê, em rûbirûyî sozên vala man. Dewletê sozek dabû ku têkoşîna çareyeke rêxistî bike bi rêya AFAD (Serokatiya Rêvebirina Tengavî û Bobelatan) û Türk Kızılay, lê piştî çend salan ji dabeşkirina pare li ser fonên taybet û dezgehên xêrxwaz li şûna ku bigehe ber destê dezgehên giştî, lê pa li ti cihan ti çare û alîkarî peyda nebûn. Li seranserî salên şerê navxweyî yê serçil dijî gelê Kurd, li cihên erdhejê lê rûdayî du ji bingeheên eskerî yên herî mezintir li welatê Turkiyê de; û berî heftiyek li ser erdhejê re derbas bibe, artêşa Turkiyê êrîşên xwe yên esmanî bi ser Rojava û Êzidiyên Şengalê de berdewam kirin. Artêş—hêza tenê ya rêk û pêk xistî ku bigehê

her cihî, ku li cih de nema berdest dibe ji ber rê û binemaya hilweşiyayî, bi awayekî diyar ji ber çavan dûr bû li dema kêşana alîkariyê de. Di dema ku em vê beyanê dinivîsin, bi hezaran kes bêhna xwe bi zehmetî dikêşin dijî seqem û sermaye li bin kavilan de. Ew kes fêrbûne ku artêş ne li wêderê ye ji bo parastinê, lê pa ji bo berdewamkirina adeta rêkxistî ya kuştina xelkê hejar ku bûye. Dewlet, girêbestkar, artêş, û pola kapîtalîstan hemû celad in.

Ev sûreta çepel ji me ne xerîb e. Li erdheja Izmit ya sala 1999ê, dewlet bi awayekî diyar ji ber çavan dûr bû, û hemwelatî û civaka sîvîl yên ji aliyê darayî ve li belengaziyê de hatibûn sistkirin bi rêya têkileke civakî ya jehirok ji hukmê leşkerî û niyolîbralîzmeke, li paş xwe ve hiştin, ku tenê ya ji destê wan tê ji xwe re bikin. Li erdheja Wanê ya sala 2011, gelê Kurd yê ku ji sedema şerê li ser wan, talan û derbederkirî ji aliyê dewletê ve li bin kavilên konkirîtî yên dêwîn de careke din hatin jibîrkirin. Ev cihên van herdu erdhejan lêdayî li roja 6ê reşemehê—devera rojavayê firêt ya bi ser bakûrê Kurdistanê ve, deştên çandinî yên Xetayê, geliyê Amik, Çukurova, Efrîn li Rojava, Heleb li Sûriyê, bi birînen terr ên gelek şeran re dijîn. Bajarên wek Adiyaman, Entab, Riha, û Xetayê ku tijî penaberên Sûrî ne yên ku li malên ber ketin de dijîn, û karê neyî qanûnî li kargehên kêmpare de kar dikin bi jin û zarokên Kurd re. Amed wek paytexta

Kurdistanê bakûr, li bin dorpêçana polîsî û leşkerî u tê birêvebirin ji aliyê cehş-şaredar û cehş-parêzgarên dewletê de ye, ku keda xelkê hemû dixwin ji bo hal-xweşiya xwe, li vê Amedê bi hezaran xelk li bin kavilan de mane ku girêbestkarên ziyankar avakiribûn. Li Rojava û Sûriyê, avahiyên ku ketî û li ber ketin ji sedema şer, ji hal ve bûbûn nîşanên tirsê û bergirîdanê, careke dî bûn qadek ji binaxkirinê re. Ji xelkê Navavayê (Mezopotamyayê) re, bilokên konkirîti-ticarîyan nebûne mal, lê pa nimûneyên sax ji tirs, û gef, û metirsiyê re. Erd, ku ji hal ve bi laşên qurbanîyên şer cindar bûbû, nuhe jî cindar e bi hezarên li bin kavilan ve mayîn. Ne jiyan, ne jî mirin, erd bi firehiya xwe berzexeke cindar.

Tolga Ildun/ZUMA Press.

Serreyî mezintaya vê trajîdiya insanî, dewlet her pozê xwe bravadoya xwe sizaker bilind dike. Axaf-tinkerên mîdyaya hikûmî li dev têxin, “alîkarî tune ye, lazim alîkarî hebê,” lê devê hemwelatiyan digirê gava ew dixwazin heman axaftinan bînin ziman. Hemwelatiyên ku li ser medyaya sosiyal diaxivin dijî vê jixguhxevekirin, tînin girtin û zindankirin li bin qanûnên çavdêrkirinê. Dewlet û mîdyaya xwe van hemwelatiyan gunehbar dikin û portrê dikin wek nûnerên şaşgahiyan. Û bihevverabûn û hevpiştgirîya xelkê wînda dikin. Li bajarên tîkel wek Dîlokê/Entabê, dewlet destê xwe datîne ser alîkariyên ji aliyê xelkê sîvîl ve digihin, û dike destên mîlîşiyaya faşîst ya Gurên Gewr (Bozkurtler/Ülkü Ocakleri) de. Û destê xwe dide ber alîkariya bilez ya ji herêma Kurdistanê Iraqê ve tê û nahêlê derbasî bajarên wek Xetayê bibe, tenê ji ber ku xelkê wêderê kî ne. Polîsan heman hemwelatiyên ku niyofaşîstan erîş li ser kîrî, girtin, kutan, tengav kirin, tehde lêkirin, û kuştin. Ev ên ku li serê zincîraberpirsiyariyê destên xwe ji xwîne dişon bi erîşkirin û tawanbarkirina girêbestkaran. Hejar û belengaz tînin daqurtandin ji aliyê mekîneya pêkanîne ya olî û kapîtalîst ya çavbirçî. Bi van pîkolên destarîkirina tevayî yê pêkve, dewletek, rêjîmek ku hemwelatiyên xwe weke dijmin dibîne.

Û em vê durûtiya hevta li medyaya rojavayî ya şîp de jî dibînin, ku behsa xerabûna li Sûriyê dike

weke tengaviyeke insanî ya xemgîn ku dektatorê destbixwîn Beşar El-Esed wek destpêka wê nîşan dike, di dema ku gelên Sûriyê dike bin hukmê mirineke hovîntir bi rêya rastandinên siyasî. Bi bêdengiya xwe ve li ser şerê Erdogan û eskerên kirêgirtî yên islamî yên ku dest xwe datînin ser alîkariyên ku ji xelkê xwecih re tê, rastiya gunehbariyê û berpîrsariyê diniximînê.

Diyare ku ev mehên li me û pêş wê tijî keysgiriya siyasî bin. Dibe haye me jê heb ku zênofobiya dijî penaberên Sûrî wê zêdtir bibe, û pîkolên veguhastina penaberên Erebiyê yên Sûrî bo deverên Kurdistan weke berdewamiyek ji pilana Erdogana ya imperiyalî ya endazyarkirina civakî, pîkolên Bonapartîst bo paşxitina helbijartinan û jiberxwekirina berpîrsartiya dîmokratî, û pîkolên zêdtir ji aliyê tawanbarê şeran Beşar El-Esed ku vegere rewatiya navnetewî.

Ji bo xelkên Turkiyê, Kurdistan, û Sûriyê ti cudahiya reqreqa mekîneya şer ya dewletê û erdhejê tune ye. Li şerê me de ji bo azadkirina hevteyayî û edaletê, tiştê herî pêşîn yê ku divê em bikin ew e ku em wan yên sîldar û perpirsiyar binav bikin: girêbestkar û xwedîkarên ziyandar, medya, dewlet û artêşa xwe, bloka opozisiyona parlamantarî ya fermî, ku xwe danî astê hawsaniyê û şêrildaniya dewletê û alavên wê yên idiyolojî, çîna borjwazan, hêstirên wan yên bizinmişkan û nîşanên xêrxwaziyeke teneke-

tî, mîlîşiyayên niyofaşîst yên saxmayan, penaberan, û jicîhkirîyan polîs dikin û sîza dikin bi navê ‘rêzekiya giştî; ev hemûyên ku aramî û rûmetiya hemwelatîyan kirîn qurbanî li bin navê çavbirçîtîyê û qezancê. Tevnên xwebihevgirtinê yên ku ji nava kaviîlên dewlwetê rabûyîn mizgîniya pêkana paşerojeke bi-hêvî didin me. Ji bo me, hijmara mezin ya alîkariyê, pêkverabûna bilez, û alîkariya kirêkaran ku derbasî deverên erdhejê li Turkiyê bûyîn nîşana hêviyê ye. Lê pa, di heman demê de, gelên bakûrê rojhilata Sûriyê ku ketin bin bandora erdhejê de bi awayekî wekhev, mistek ji vê piştgêriyê negehiştiye ber destê wan. Heyva Sora Kurdistanê bi awayekî çalak li van deverên erdhejê lêdayî li bakûrê rojhilata Sûriyê û Rojava kar dike. Ji bo xêrdanê.

Anarşist Kütüphane

CrimethInc.

Felaketên Dewletê: Li ser Erdhejên Tirkiye û Sûriyê
16.03.2023

19.03.2023 tarihinde şuradan alındı:
crimethinc.com

tr.anarchistlibraries.net